

När där är lika viktigt som här

Wanås sommarutställning är nedtonad och bitvis dystopisk, men ger flera tillfällen att begrunda skulpturens särart och samtida möjligheter.

Av Christine Antaya 17.05.19 Kritik

Gunilla Klingberg och Peter Geschwind,
Lifesystem – Nonspace, 2019. Alla
fotografier: Mattias Givell.

Wanås grönskande slottspark i nordöstra Skåne har historiska anor, men kan knappast mäta sig med sydafrikanska Nirox skulpturpark, där arkeologer har hittat över tre miljoner år gamla hominidfossiler. I denna «mänsklighetens vagga» väster om Johannesburg visades den första versionen av *Not a Single Story*, årets sommarutställning på Wanås, vars titel är inspirerad av den nigerianska författaren Chimamanda Ngozi Adichies föreläsning från 2009 där hon talar om vikten av pluralitet i de berättelser vi tar del av.

Not a Single Story II

Wanås, Knislinge
5 maj — 3 november 2019

Om platsen då gav tillfälle att begrunda människans obetydlighet, i vad som tycks ha varit en polyfonisk presentation med 25 konstnärer från åtta länder, är det en mer nedtonad och

koncentrerad version som presenteras på Wanås. Två tydliga spår utkristalliserar sig: motberättelser samt gestaltningar av erfarenheter som erkänner ambivalens som en varaktig känsla.

Platsspecificitet i ladan

Av konstnärerna som medverkade på Nirox ställer sex ut på Wanås skulpturpark med tillhörande konsthall och utställningsrum i ladorna. Dessutom har två nya konstnärer tillkommit: Santiago Mostyn och Anike Joyce Sadiq. Båda visar verk som tidigare har ställts ut i andra sammanhang, men som upplevs som om de lika gärna kunde vara gjorda för platsen.

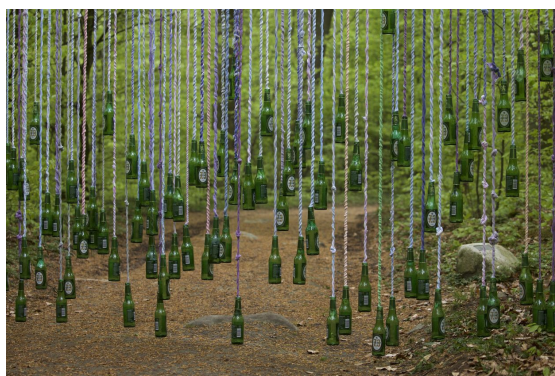

Lubaina Himid, *Vernet's Studio*, 1994.

Det gäller särskilt Sadiqs *You Never Look At Me From The Place From Which I See You* (2015), som visas på ett stort höloft och består av en stol placerad framför en projektor riktad mot den ena gavelväggen. Projektionen verkar först tom, men snart inser jag att det är en film av en skugga som rör sig runt betraktaren. I ett par hörlurar hörs steg, och när någon sitter på stolen projiceras en text på ryggtavlan. Läsbarheten tycks inte vara viktig, greppet handlar om att betona olika nivåer av närvaro. Richard Serra har sagt att skulptural film är en orimlighet, men Sadiq visar att det går att undersöka filmens möjligheter och samtidigt komma åt något inom skulpturen, något som betraktaren tvingas förhålla sig till rumsligt.

I en utställning i en skulpturpark är det lite av en paradox att de verk som bäst lyckas aktivera sin plats är installerade inomhus. Sadiqs verk gynnas av ladans mörker och rymd – en plats inte primärt för människor, utan foder eller maskiner – för att etablera ett rum med förväntningar på avskildhet och ensamhet, som konstnären sedan kan underminera.

Santiago Mostyns musikvideo *Suedi (Slow Wave Edit)* (2017/2019) aktiverar däremot ladan som informell festplats, med höbalar för besökaren att sitta på. Mostyn har gjort två videos till rapparen Erik Lundins låt om att växa upp i Sverige men aldrig känna sig hemma, vilka här kompletteras med drönarfotografier över Wanås. Berättelsen om de olika kropparna, två vita män koreograferade i en långsam brottningsmatch respektive nyhetsbilder på flyktingar som går längs järnvägsspår, förstärks av musikvideons förmåga till kroppsligt tilltal. I det mörka rummet, med känslan av rytmen i bröstet, blir betraktarens egen kropp omöjlig att bortse från. Hos både Sadiq och Mostyn spelar det affektiva en viktig roll, dels genom att göra verken engagerande – kusliga, förvånande eller rytmiska – men också genom att öppna upp för olika kroppsliga erfarenheter: den egna men även den okända andras kropp.

Lungiswa Gqunta, *Divider*, 2016–2019.

Andra berättelser, andra platser

Lubaina Himids verk visas i mer traditionella utställningsmiljö, i skulpturparkens konsthall. *Vernet's Studio* är en kommentar till en 1800-talsmålning med en ateljé befolkad av män. Himids version med kvinnliga konstnärer, klippdockor i plywood – Frida Kahlo, Elisabeth Vigée Le Brun, Bridget Riley – skapar en scenografi eller ett rum för lek. Runt den fiktiva ateljén har Himid placerat *Feast Wagons* (2015), små brokiga, tråkärror med bilder av grisar som fraktas mellan byar och insekter som hamnat i containerfartygens last. Här tydliggörs olika förskjutningar mellan uttryckssätt och värdesystem, men det är synd att verken inte kunde visas i separata rum. Som det är nu glider in i varandra, och vagnarna blir till attiraljer i ateljén.

I konsthallens innersta rum visas Lungiswa Gquntas *Lawn I*, 2016/2019, ett rektangulärt hav av trasiga colafaskor fyllda med grön vätska. I luften hänger en lätt doft av bensin. Både här och i det verk som Gqunta visar parken – ett draperi av tvinnade lakan

och glasflaskor som klirrar mot varandra över en av stigarna – är hon skicklig på att balansera ett iögonfallande skådespel med ett verkligt obehag. Jag tolkar den utstuderade bristen på omsorg som ett sätt att betona livsvillkoren på en annan plats. Det handlar inte om att engagera en betraktare, utan om att visa upp ett vardagligt objekt – flaskan, som vän eller vapen.

Marcia Kure, *Denizen*, 2019.

Det avlagdas estetik

Från en av de bredare stigarna, förbi Per Kirkebys tegelpaviljong som tillhör den permanenta samlingen, är Marcia Kures två larvliknande textil-assemblage först svåra att få syn på. De två kropparna framstår som hittade, snarare än skapade eller planterade. Deras ambivalenta pendlande mellan att smälta in och stå ut understryker en övergripande tendens hos de verk som visas i parken, nämligen att material som glas, tegel, textil och plast framstår som avlagda rester efter olika mänskliga aktiviteter.

Det av verken som mest tydligt utgör en intervention i landskapet är Latifa Echakhchs tegelcirkel, *Blush* (2018/2019) på en plats som sluttar ner i slottsparkens damm. Mot mitten börjar de prydliga ringarna bli allt mer sönderhackade. Detta mini-torg tycks vilja avleda uppmärksamhet från sig själv med de söndersmulade stenarna, som för att säga att detta inte längre är en viktig plats. Resultatet är en underminering av Land art-traditionen som fjärrmar eventuella inslag av nostalgi och befriar materialet, som återförs till sin vardaglighet.

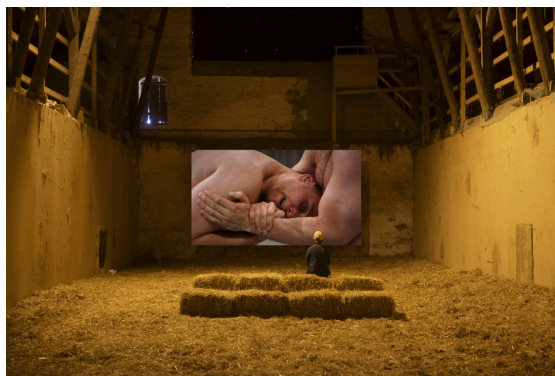
Latifa Echakhch, *Blush*, 2018/2019.

Polyfoni och jämlikhet hellre än grandiosa utopier

När jag besöker Wanås har ett blixtnedslag tidigare på morgonen tagit luften ur den större av Gunilla Klingberg och Peter Geschwinds två uppblåsbara kuddar, *Lifesystem – Nonspace* (2019), som stretar mellan träden. Verket har inspirerats av grottsystemen nära Nirox, men liknar nu mest byggmaterial som fångats av vinden och fastnat i lövverket. Men i det intakta verket kan jag blicka in genom ett titthål för att se insidan: det böljande objektet formas av träden runt om och grenarnas silhuetter skapar ett fångslande skuggspel på väggarna. Ett rum skapas, och som skulptur, om än omöjlig att röra sig runt, är detta ett fascinerande verk.

Verken i *Not a single story* skulle kunna kritiseras för en klen relation till platsen, men det som åstadkoms är snarare en satelitkänsla. Att det finns ett *där* som är lika relevant som det som är *här*. Presentationen kan betraktas som ett kollage som ger utrymme att reflektera över tid snarare än plats, över ett nu där människors existenser har både beröringspunkter och olikheter, där sympati eller vetande både skapas och löses upp.

Jag kommer att tänka på när Tomas Saraceno ställde ut sina plastbubblor på Wanås för tio år sedan, vilket då gjordes i en anda av drömmande optimism. Anakronismen bland trädkronorna konnoterade en framtidsvision där människans ingrepp i naturen fortfarande var möjlig att tolka som lovande. Mitt intryck av årets utställning är radikalt annorlunda. Här finns inga verk som explicit negerar ett hoppfullt perspektiv, men däremot är slår det mig att utställningen är i takt med en tid som hellre ser polyfoni och jämlikhet än grandiosa utopier.

Santiago Mostyn, *Suedi (Slow Wave Edit)*, 2017/2019.

Not a Single Story II

Wanås, Knislinge

5 maj — 3 november 2019

Latifa Echakhch, Peter Geschwind &

Gunilla Klingberg, Lungiswa

Gqunta, Lubaina Himid, Marcia

Kure, Santiago Mostyn och Anike

Joyce Sadiq.
